

Esitotfalt oli siidi-sigimine üksnes Hiina-maa suurisugu naisterahwa toimetuseks, kunni aeg aealt asi rahwa keskel laiemale paisus. Rakstuhat-kahesaa aasta ümber e. K. s. istutati juba igas kohas moorimarja-puid ja kasvatati siidi-rööwuluid, kuida ülemal nimetatut wana aegne raamat räägib. Hiinalised pidasid kasolisko kauba-wara wõeraste eest warjul, et keegi nende risuse hallikat tundma ei saaks. Nemad müüsiwad siidi-lõnga ja riet wõeraile malle, aga ei kuulutanud keslegile, kust siidi pidi tehtama; ja üks kindel riigikäik ahwardas igamehele surma, kes siidi-rööwuluid wõerale maale müüks. Sellepärast ei saanud wõerad kaup-mehed ial siidifündimise otsust, ja ei wõi imeks panna, kui aega mööda mitmesugused walearwamised tõusid; nõnda räägiti mõnes paigas, et siid puie otšas pidi kaswama. India rahwas sobitas kõigerohkemat siidikaupa Hiinalastega, ja tehti India-maal palju siidi-riet, mis Wöönitsia kaup-mehed oma laewadega igale poole wedasid. — Tuhat 6 sada aastat e. Kr. s. tunneti siidi-riet juba Egiptuses ja weikes-Aasias, sest Mooses kirjotab sel aeal, kui kogoduse telgiehitamisest räägib, et mitmeid karwa siidi-teksti püha telgi ehitamiseks pidi wõetama (2. Mos. 26, 1.)

Wöönitsia rahwal olid Tiiruse linnas mitmed kangas-jalad, kus peal Hiina-maalt toodud siidilõngad kangaks lõksutati, enne kui kaubale wiidi. Nende kuulsad kauba-laewad tõiwad siidi ka Eüropa maale. Suure Makedonia-maa kuninga Aleksandri walitsuse aeal toodi esimest siidi-riet Krega maale ja iljemine saiwad Kreegalased kaa siidi-rööwulaid tundma.

Siiski näib wanal aeal siid ja siidi-rie wäga arwoline kaup olewad olnud, mis suures hinnas seisis, et kõige rikkamail rahwail pisut siidi-riet oli. Rooma rahwas sai palju iljemine siidi tundma, ja kui üks kuulus Rooma walitseja, Egiptuse maalt tagasi tulles, üksford siidirätikuid päikese terade warjuse wälja lastis lahutada, palas rahwas selle

raiskawa uhkuse pärast mäsama. Siidi-riet ei müüdud muido kui kaalo järel ja tehti sellepärast nii peeneleheks, et rie kui õmblisko wõrk wäljanäitas. Iljemine hakati pool-siidi-riet tegema, mis natuse passim ja odawam oli. 550 aastat p. Kr. s. tulid kaks mnika Konstantinopeli linna ja rääkiswad, kuida nemad Hiina-maal käies salamahiti olid näinud, kust siidi tehasje, ja et nende arwates kaa siidirööwulaid siin woiks kaswatada, kui aga liblika mune saaks. Keiser Justinian tõutas neile suurt palka, kui nemad Hiina-maale tagasi läbäksid ja sealt siidi-rööwulaid mune tooksid. — Wungad läksid tagasi ja warastasid sala-mahiti elowaewaga liblika mune, mis seestõenestatud leppis õnnelikult äratõiwad, et Hiinalased nende petliko wargust ei näinud. Konstantinopelis pandi munad sõnniko lawa soea auduma ja toideti wäljaautud elofad moorimarjapuu lehtedega; ja asi läks korraliste signema. Nüüd istutati igale poole moorimarjapuid ja kasvatati aast aastalt roh-kemine siidirööwuluid. Paar sada aastat iljemine hakati siidirööwuluid ka Hispania-maal kaswatama, kus pisikesed elofad niisama hästi signesid, ja kust neid aega mööda Eüropa lõunepoolise maale laiemale lahutati; aga Inglis-maal ei läinud nende sigidus mitte korrale.

Prantsuse maale toodi esimesed siidi-rööwulad 1440mal aastal p. Kr. s., aga läks siiski enam poolteist sada aastat aega, enne kui lugu korrale sai, sest et alaline sõda ja waenoaeg kasolisko asja signemist ärakeelas. Saksamaale toodi siidi-rööwulud 1598 aastal, aga wast meie päiwil hakatakse seal neid rohkemine kosutama, ja lähed mitmes paigas lõunepool Saksamaal siidi-tegemine hästi edasi.

Siidirööwulaid munad on jämeda liiwastõmera suurused ja läätsekombel ümmargused. Munakese sees leitakse piiss kolast märga, kust rööwul sünnib. Wibm, külm ja lumi ei tee munadele talwel midagi wiga; ja kewadel — kui moorimarjapuud parajast lehte puhkewad poewad rööwulud